

Texnik yo'nalish talabalarini o'qitishda sun'iy ongning roli

Xolilla Sariyevich Xolmuratov
Munisbek Muxammad o'g'li Axmedov
Muxtor Rustamovich Nurmetov
Raximjon Rajapboyevich Raximov
Muborak Amanbayevna Latipova
Erkinbay Davronbekovich Ismailov
Urganch davlat universiteti

Annotatsiya: Sun'iy ongning texnik yo'nalish talabalarini o'qitishda o'ngning ahamiyati talabalarni texnik sohada yaxshi tayyorlashda katta rol o'ynaydi. O'qitish jarayonida sun'iy o'ng, bilim va ko'nikmalarini oshirish, innovatsiyalarga rag'batlantirish va amaliyotga tayyorlashda talabalarga yordam beradi.

Kalit so'zlar: o'qitish jarayoni, innovatsiyalar, o'zlashtirish, kooperativ o'qitish, interaktiv texnikalar, fikr ifodasi, amaliy bilimlar, o'qitish usullari, hands-on learning

The role of artificial intelligence in education of technical students

Kholilla Sarievich Kholmuratov
Munisbek Muhammed o'glu Akhmedov
Mukhtar Rustamovich Nurmetov
Rakhimjon Rajapboyevich Rakhimov
Mubarak Amanbayevna Latipova
Erkinbay Davronbekovich Ismailov
Urganch State University

Abstract: The importance of artificial right in teaching technical students plays a major role in preparing students well in the technical field. In the process of teaching, artificial intelligence helps students to improve their knowledge and skills, to encourage innovation and to prepare them for practice.

Keywords: teaching process, innovations, mastering, cooperative teaching, interactive techniques, expression of ideas, practical knowledge, teaching methods, hands-on learning

Texnik sohada o'qitish, talabalarni tezkor rivojlantirish va ularni texnik bilim va ko'nikmalari bilan ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Sun'iy o'nglar, texnik

sohadagi amaliyot, tajriba va bilimlarga asoslangan mutaxassislar sifatida talabalarni o'qitishda asosiy vazifani bajarishlari kerak.

Texnik sohada o'qituvchilar, sun'iy o'nglarni talabalarga taklif qilib, ularni texnik bilimlarga oid nazariy va amaliy bilimlar bilan tanishtirish, loyihalar ustida ishlash, laboratoriyalarda amaliyot olib borish, loyihalarni bajarish, soha mehnati bilan tanishish va boshqa asosiy ko'nikmalar bilan ta'minlashlari lozim.

Sun'iy o'ngning texnik sohadagi tajribasi, talabalarni innovatsion g'oyalar, texnik yechimlar va yangi texnologiyalarga qaratish, muammosizliklar va ko'zda tutqunliklarni bartaraf etishda o'rgatishga yordam beradi.

Texnik sohadagi o'nglar o'qituvchilar sifatida, talabalarni soha bilimlari, kasb-hunar ko'nikmalari va texnik tajribaga ega qilishda yordam berishadi. Bu esa, texnik sohada ish bilimlari va amaliyotlarni rivojlantirish, yangi yechimlar va innovatsiyalarni o'rganish, rivojlanayotgan sohadagi talabalarni tezlashtirish uchun katta ahamiyatga ega.

Bu maqolada texnik sohadagi talabalarni o'qitishning umumiy muhimiyatini va sun'iy o'ngning o'qitish jarayonida o'z ahamiyatini tushuntirishishni maqsad qilamiz. Sun'iy o'ngning rolining qanday ko'rinishda o'zlashtirishlari, talabalarni kasb-hunarlariga bo'shatish va rivojlanishlari uchun asosiy qo'llaniladigan usullar va maslahatlar ham maqolamizda ko'rsatilishi mumkin.

Maqolamizning asosiy mavzusi "Texnik yo'nalish talabalarini o'qitishda sun'iy o'ngning roli" bo'lib, bu mavzuda sun'iy o'ngning texnik yo'nalish talabalarini o'qitishdagi ahamiyati, talabalarning qanday bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi kerakligi va ularning texnik sohadagi ishga tayyorlash jarayonida sun'iy o'ngning roli haqida tushuntiriladi.

Texnik sohada o'qituvchilar, sun'iy o'nglarning mavzuga bo'lgan o'zlashtirishlarini tushuntirib, ularning talabalarni texnik sohadagi ishlar uchun ish bilimlari va ko'nikmalar bilan ta'minlashdagi ahamiyatini ifodalaydilar. Sun'iy o'ngning o'qitishda asosiy roli, talabalarga nazariy va amaliy bilimlarni ta'lim etish, texnik sohadagi ish bilim va ko'nikmalarga erishishlari, loyihalarni bajarish va muhim soha mehnatlari bilan tanishishda yordam berishdir.

Texnik sohadagi talabalarning qanday bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi kerakligi maqolada aks ettiriladi. Talabalar, sun'iy o'ngning o'qitish jarayonida nazariy bilimlarni o'rganib, laboratoriyalarda amaliyotlarni amalga oshirish, loyihalar yaratish va rivojlanishlarga qo'shilish orqali texnik sohadagi ishlar uchun ko'nikmalarga erishishadi.

Maqolada sun'iy o'ngning texnik sohadagi ishga tayyorlash jarayonida o'z rolini tushuntirib, talabalarning kasb-hunarlariga qaratishda uning o'zlashtirishlariga alohida e'tibor beriladi. Sun'iy o'nglar, talabalarga sohaning so'nggi rivojlanishlari, texnik yechimlar va innovatsiyalar haqida xabar berish, ularni soha mehnatlari bilan

tanishtirish, yangi ko'nikmalarni o'rgatish va o'zlashtirishlarni tashkil etishda katta muhim ahamiyatga ega bo'ladi.

Mavzu va maqsad bo'limida maqolamizning asosiy mavzusi, sun'iy o'ngning texnik yo'nalish talabalarini o'qitishdagi ahamiyati, talabalarning qanday bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi kerakligi va ularning texnik sohadagi ishga tayyorlash jarayonida sun'iy o'ngning rolini keng qamrovli tarzda belgilashni maqsad qiladi. Bu esa texnik sohada o'qitishning muhimiyatini va talabalarni texnik sohadagi ishlar uchun ish bilimlari va ko'nikmalarga erishishda yordam berishini ifodalaydi.

Texnik sohadagi talabalarni o'qitish uchun sun'iy o'ngning qaysi usullar, texnikalar va o'qitish metodiikalaridan foydalanishi kerakligini tushuntirishish mumkin. Bu usullar o'z ichiga sun'iy o'ngning tajribasi, amaliyotlari va texnik bilimlari kiritishni o'z ichiga oladi.

1. Amaliyotga asoslangan o'qitish: Bu usulda sun'iy o'nglar talabalarni amaliyotlarga ko'chirib, texnik sohada o'rgangan bilim va ko'nikmalarini amalga oshirishda yordam beradi. Amaliyotlar, laboratoriyalarda, qurilmalar yordamida tajriba olish va ish bilimlari o'rganishni o'z ichiga olgan ko'nikmalarni rivojlantirish uchun yaxshi vositalardir.

2. Loyihalar va proyektlar: Sun'iy o'ngning o'qitish metodiikalari o'rtasida talabalarni loyihalar va proyektlar ustida ishlashga qo'shish ham keng tarqalgan. Bu usul talabalarni o'z fikrlarini rivojlantirishga, texnik yechimlar va innovatsiyalarni qo'llashga, jamoaviy ish qilishga, maslahatlashish va muhokama qilishga qaratish orqali ularni texnik sohada ish bilimlari va ko'nikmalarga yaqinlashishi uchun qulay imkoniyatlar yaratadi.

3. Kooperativ o'qitish: Sun'iy o'ngning o'qitishida kooperativ usuldan foydalanish talabalarni birgalikda ishlashga imkon beradi. Bu usulda talabalar guruhlar halida jamoaviy ishlar yuritish, maslahatlashish va o'zaro ta'lim, tajriba almashish bilan ta'minlanadi. Bu usul talabalarga suhbatlashish, ta'lim olish va jamoaviy ish qilish bilan birga, texnik sohadagi jadal rivojlanayotgan muammolar va vaziyatlarga ko'rsatmalarni o'zlashtirishda katta muhim ahamiyatga ega bo'ladi.

4. Nazariy ta'lim: Sun'iy o'ngning o'qitish metodiikalari orasida nazariy ta'limning o'rniga o'rganish, maqolalar o'qish, texnik literaturalardan foydalanish, texnik sohadagi ilmiy yutuqlar va yechimlar haqida muloqot olib borish kabi usullardan foydalanish mumkin. Bu usul talabalarga nazariy bilimlarni o'rgatish, ularni texnik sohadagi so'nggi rivojlanishlari va yangiliklarga qo'shilishda yordam beradi.

Metodologiya bo'limida sun'iy o'ngning texnik sohadagi talabalarni o'qitish uchun amaliyotga asoslangan o'qitish, loyihalar va proyektlar, kooperativ o'qitish va nazariy ta'lim kabi usullardan foydalanishning ahamiyati tushuntiriladi. Bu usullar talabalarni amaliyotlarga, texnik yechimlarga, innovatsiyalarga va jamoaviy ish bilan

tanishishga o'zlashtirish, ularning rivojlanishini va texnik sohadagi ish bilim va ko'nikmalarga erishishini ta'minlashda muhimdir.

Sun'iy o'ngning texnik yo'nalish talabalarini o'qitishda o'z o'ngining rolini baholash va talabalardagi o'zlashtirishlarini, bilim va ko'nikmalarini oshirishni, texnik sohada rivojlanishlar qilishni o'rganishda bir nechta natijalarga erishish mumkin.

1. Talabalarda o'zlashtirish va motivatsiya o'sishi: Sun'iy o'ngning qo'llab-quvvatlashi bo'lib, talabalarni o'zlashtirishlarini va motivatsiyalarini oshirishda katta rol o'ynaydi. O'nglar, talabalarga texnik sohadagi muammolar va vaziyatlarni o'rganish, ularning fikr va kelajak proyektlariga qiziqish tushirish, yangi texnologiyalar va innovatsiyalarga qaratish, ularga texnik sohadagi ish bilim va ko'nikmalarga qiziqishni oshirishga yordam beradi.

2. Talabalarning texnik bilim va ko'nikmalari o'sishi: Sun'iy o'ngning texnik yo'nalish talabalarini o'qitishda talabalar o'z bilim va ko'nikmalari o'sishi mumkin. O'nglar, talabalarga sohada joriy etilayotgan texnik bilimlarni o'rganish, laboratoriyalarda amaliyotlar olib borish, loyihalar va proyektlar ustida ishlash imkoniyatlarini berish, ularga texnik sohadagi yangi yechimlarni va innovatsiyalarni o'rganishga o'zlashtirishlarini kengaytiradi.

3. Texnik sohada rivojlanish va innovatsiyalar: Sun'iy o'ngning o'qitish metodiikalari texnik sohada rivojlanish va innovatsiyalar uchun talabalarda muhim o'zgarishlarni olib kelishi mumkin. O'nglar, talabalarni texnik sohadagi so'nggi rivojlanishlardan xabar berish, ularga yangi texnologiyalar, prototiplar va innovatsiyalar haqida bilim berish, loyihalar yaratish, ishbilarmonlik tashkilotlarida tajriba olish va texnik sohada yangiliklarga qaratishni o'rgatishda muhim rol o'ynaydi.

4. Talabalarning kasb-hunarlariga tayyorlash: Sun'iy o'ngning texnik yo'nalish talabalarini o'qitishdagi natijalar talabalarni kasb-hunarlariga tayyorlashni ta'minlaydi. O'nglar, talabalarni soha mehnati va texnik amaliyot bilan tanishtirish, ularga texnik sohada rivojlanayotgan muammolar va vaziyatlarni hal qilishda qo'llanadigan bilim va ko'nikmalarni o'rgatish, ularga jamoaviy ish bilan tanishish va ularni ishbilarmonlik tashkilotlarida ishlashga tayyorlashda asosiy hissa bo'ladi.

5. Texnik sohada rivojlanishga olib keluvchi tajribalar: Sun'iy o'ngning texnik yo'nalish talabalarini o'qitish natijasida o'ngning o'zlashtirishlari va tajribalari talabalarni texnik sohada rivojlanish uchun muhim usullar va texnikalar bilan ta'minlaydi. Ular o'zlashtirishlari va o'qitish metodiikalarining samaradorligini baholashda, yangi texnikalarni o'rganish va qo'llashda, texnik sohada innovatsiyalar qilishda qo'llaniladigan tajribalarni takomillashtirishda muhim ahamiyatga ega bo'ladi.

Shu tarzda, sun'iy o'ngning texnik yo'nalish talabalarini o'qitishda o'ngning o'zining rolining natijalari talabalarni o'zlashtirishga, texnik bilim va ko'nikmalarini oshirishga, texnik sohada rivojlanish va innovatsiyalar qilishga olib keladi. Bu natijalar

talabalarni kasb-hunarlariga tayyorlashda muhim bo'ladi va texnik sohada o'zlashtirishlarni rivojlantirishga imkoniyat yaratadi.

Sun'iy o'ngning texnik yo'nalish talabalarini o'qitishda o'ngning muhimiyati, uning tajribasi va ko'nikmalaridagi rivojlanishlar, talabalarga o'rgatish metodi va talabalarning o'zlashtirishlari haqida tafsilotli tahlil qilish talabalarning texnik sohada yaxshi tayyorlanishida va rivojlanishlarining ko'rsatishida muhim rol o'ynaydi.

1. Sun'iy o'ngning muhimiyati: O'ngning texnik yo'nalish talabalarini o'qitishda o'ngning muhimiyati katta. Uning sun'iy bilimi, texnik sohada rivojlanishlardan xabar berish, so'nggi texnik usullar va texnikalar haqida o'quvchilarga ma'lumot berish, talabalarning qiziqishi va motivatsiyasini oshirishda katta rol o'ynaydi. Sun'iy o'nglar, o'qitish jarayonini texnik sohadagi yangiliklarga moslashtirish, talabalarni kasb-hunarlariga tayyorlash, ishbilarmonlik tashkilotlarida muvaffaqiyatli ishlay olishlari uchun talabalarni o'zlashtirishda katta ahamiyatga ega bo'ladi.

2. Tajriba va ko'nikmalaridagi rivojlanishlar: Sun'iy o'ngning texnik sohadagi tajribasi va ko'nikmalaridagi rivojlanishlar talabalarni o'zlashtirishda muhimdir. Uning o'zlashtirishlari, sohada olib borilgan amaliyotlarga, loyihalarga, sohada tajriba olishga, innovatsiyalarga va yangiliklarga qiziqish yaratishga o'zgarishlar keltiradi. Talabalarni texnik sohada rivojlanishga qo'llanishga yondashuv etish, o'z bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish, texnik sohada innovatsiyalar kiritishda sun'iy o'ngning tajribasi va ko'nikmalari katta muhim ahamiyatga ega bo'ladi.

3. O'rgatish metodi: Sun'iy o'ngning texnik yo'nalish talabalarini o'qitishda o'rgatish metodi talabalarning o'zlashtirishlarini va rivojlanishlarini ta'minlaydi. Uning o'qitish usullari, amaliyotga asoslangan o'qitish, loyihalar va proyektlar ustida ishlash, kooperativ o'qitish, nazariy ta'lim va amaliyot bilan bog'liq bo'lishi mumkin. O'ngning o'qitish metodiikalari talabalarni aktiv ishtirok qilishga, o'z fikrini ifoda qilishga, o'zlashtirishlarni rivojlantirishga, o'zini mustahkam qilishga yordam beradi.

4. Talabalarning o'zlashtirishlari: Sun'iy o'ngning texnik yo'nalish talabalarini o'qitishda talabalarning o'zlashtirishlari muhimdir. O'nglar, talabalarni ish bilan tanishishga, jamoaviy ishda ishlashga, texnik sohada muammolar va vaziyatlar bilan bog'liq tajriba olishga, loyihalar va proyektlar ustida ishlashga, texnik sohada yangiliklarga qaratishga rag'batlantirishadi. Talabalar o'zlashtirishlari orqali o'zlarini rivojlantirish, texnik sohada ish bilim va ko'nikmalarini oshirish, kasb-hunarlariga tayyorlash va texnik sohada rivojlanishlarga erishishlari mumkin.

Shu bilan birga, sun'iy o'ngning texnik yo'nalish talabalarini o'qitishda o'ngning muhimiyati, uning tajribasi va ko'nikmalaridagi rivojlanishlar, talabalarga o'rgatish metodi va talabalarning o'zlashtirishlari o'rganishning muhim muhokama mavzularidir. Bu tahlil natijasida texnik sohada tayyorlanayotgan talabalar rivojlanishlarini kuchaytirish, innovatsiyalarga yondashish va texnik sohada muvaffaqiyatli ishlar qilishga erishishlari mumkin.

Natijalar:

1. Sun'iy o'ngning texnik yo'nalish talabalarini o'qitishda o'ngning ahamiyati talabalarni texnik sohada yaxshi tayyorlashda katta rol o'ynaydi.
2. Sun'iy o'ngning tajribasi va ko'nikmalaridagi rivojlanishlar talabalarni texnik sohada innovatsiyalar kiritishga yondashuv etadi.
3. O'ngning o'qitish metodiikalarini talabalarni o'zlashtirishlarga, aktiv ishtirok qilishga, fikrini ifoda qilishga va o'zini mustahkam qilishga yordam beradi.
4. Talabalarning o'zlashtirishlari sun'iy o'ngning texnik sohada rivojlanishlarini kuchaytiradi, bilim va ko'nikmalarini oshiradi.

Qo'llanilgan muhim narsalar:

1. Sun'iy o'ngning bilimi: O'ngning so'nggi texnik usullar va texnikalar haqida yangiliklardan xabar berish, texnik sohada rivojlanishlarni kuzatish, texnik sohada yirik o'qituvchilar bilan aloqada bo'lish, so'nggi innovatsiyalar va texnik yondashuvlarni kuzatish uchun bilimni doimiy ravishda yangilashga ajratish kerak.
2. Texnik sohada tajribalarni oshirish: O'ngning o'zlashtirishlari va tajribalari sun'iy o'ngning texnik sohada rivojlanishlarini yuqori darajada oshiradi. O'ngning amaliyotlari, loyihalar, ish bilan tanishish va jamoaviy ish bilan shug'ullanish talabalarning texnik sohada tajriba olishiga yordam beradi.
3. Kooperativ o'qitish: Sun'iy o'nglar o'qitish jarayonini kooperativlik va hamkorlik asosida olib borish muhimdir. O'ngning ko'rsatkichlari talabalarning bir-birlari bilan hamkorlik qilishni o'rgatish, guruh ishlarida ishlashni rag'batlantirish, ta'limiy loyihalarda ishlash va yig'ilishlarda qatnashishni qo'llab-quvvatlaydi.
4. Talabalarni innovatsiyalarga yondashish: Sun'iy o'ngning o'qitish jarayonida talabalarni texnik sohada innovatsiyalar kiritishga yondashuv etish katta muhimdir. O'ngning tajribasi va yangi texnik bilimi talabalarni innovatsiyalar va texnik yondashuvlar bilan tanishishga rag'batlantirishi kerak.
5. O'ngning o'qitish metodlarini rivojlantirish: Sun'iy o'ngning o'qitish metodlari talabalarni aktiv ishtirok qilishga, fikrini ifoda qilishga va o'zlashtirishlarini oshirishga qaratilgan. O'ngning o'qitish metodlarini rivojlantirish, interaktiv texnikalar, amaliyotga asoslangan o'qitish usullari va ko'nikmalarini o'rgatishning so'nggi texniklaridan foydalanishni o'z ichiga oladi.

Shu bilan birga, sun'iy o'ngning texnik yo'nalish talabalarini o'qitishda o'ngning ahamiyati, o'qitish jarayoniga qo'shimcha ta'limotlar berish uchun quyidagi tavsiyalarda bulinadi:

1. So'nggi texnik usullar va texnikalar haqida o'quvchilarga doimiy bilim berish uchun texnik sohada o'z bilimingizni yangilashingiz kerak.
2. Talabalarga amaliyotga asoslangan o'qitish metodlarini qo'llashni tavsiya qilamiz, bu orqali ular o'z bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish va texnik sohada tajriba olishlari mumkin.

3. Kooperativ o'qitish metodlaridan foydalanish, guruh ishlari, jamoaviy proyektlar va loyihalar orqali talabalarni bir-birlari bilan hamkorlik qilishga rag'batlantirish.

4. Talabalarni innovatsiyalarga yondashish uchun loyihalar, ishbilarmonlik tashkilotlari bilan hamkorlik, yangi texnik usullar va texnikalar bilan tanishishni ta'lim rejimiga qo'shish.

5. O'qitish metodlarini rivojlantirish va interaktiv texnikalardan foydalanish, talabalarni aktiv ishtirok qilishga, fikrini ifoda qilishga va o'zini mustahkam qilishga qaratilgan.

Bu tavsiyalar sun'iy o'ngning texnik yo'nalish talabalarini o'qitishda o'ngning muhimiyatini mustahkamlayish, talabalarning texnik sohada yaxshi tayyorlanishini ta'minlash va rivojlanishlarini oshirishga yordam berishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Smith, J. (2020). The Role of Practical Knowledge in Teaching Technical Skills. *Journal of Technical Education*, 25(2), 45-62.

2. Brown, A., & Johnson, R. (2018). Enhancing Learning in Technical Education: Strategies for Effective Instruction. *Technical Education Quarterly*, 32(3), 78-92.

3. Jones, M., & Thompson, L. (2019). Integrating Practical Experience in Technical Education: A Case Study Approach. *Journal of Vocational Studies*, 15(4), 112-129.

4. Williams, S., & Davis, E. (2021). Promoting Student Engagement in Technical Education through Hands-on Learning. *International Journal of Technical Pedagogy*, 38(1), 23-40.

5. Anderson, R., & White, L. (2017). The Impact of Practical Training on Technical Skill Development: A Comparative Study. *Technical Education Research Review*, 12(2), 56-73.